

VID LONČARIĆ
Varaždin

BIBLIOGRAFSKI PREGLED TISKANIH DJELA I RUKOPISA
IVANA KRSTITELJA LALANGUEA
TE RADOVA O NJEGOVOM ŽIVOTU I RADU *

*BIBLIOGRAPHISCHE ÜBERSICHT DER GEDRUCKTEN
WERKE VON J.B. LALANGUE UND DER PUBLIKATIONEN ÜBER SEIN
LEBEN UND SCHAFFEN*

In der Arbeit ist die subjektive und objektive Bibliographie von J.B. Lalangue dargestellt. Die subjektive Bibliographie enthält die gedruckten und nichtgedruckten Lalangue Werke und die objektive umfaßt die Arbeiten und Beiträge über sein Leben und Werk.

Uvod

Već je Ivan Kukuljević u svoju *Bibliografiju hrvatsku* (1860.) uvrstio četiri djela Ivana Krstitelja Lalanguea (1743.-1799.), a iscrpni pregled njegovih tiskanih radova s anotacijama objavio je Dražen Mirko Grmek u svojoj *Hrvatskoj medicinskoj bibliografiji* (1955.).

Cilj ovog rada jeste prikazati subjektivni i objektivni autorski bibliografski pregled I.K. Lalanguea. Lalangueova subjektivna autorska bibliografija obuhvaća sve njegove tiskane radove kao i do sada pronađene autografe, a objektivna bibliografija obuhvaća pedesetak radova o Lalangueovom životu i radu. Uz članke iz stručne i znanstvene literature u pregled su uvršteni i prikazi iz drugih tiskovina ukoliko se u njima iznose relevantni podatci o Lalangueu.

A. Pregled Lalangueovih tiskanih djela i rukopisa

1. Lalangueova djela u objavljenim bibliografijama

Ovamo spadaju u prvom redu *Bibliografija hrvatska* I. Kukuljevića iz 1860. i *Hrvatska medicinska bibliografija* Dražena Mirka Grmeka iz 1955.

1.1. U Kukuljevićevoj *Bibliografiji* prvi put su sustavno prikazana četiri Lalangueova djela i to: (a) *Kratek navuk od meštrie pupkorezne*, (b) *Vračтва ladanjska za potreboću*

mužev i siromakov horvatskoga orsaga, (c) Izpisavanje vračtvenih vod horvatskoga i slavonskoga orsaga i od načina nje uživati... te (d) Način jabuke zemeljske saditi.

1.2. *Grmekova Hrvatska medicinska bibliografija* prvi je, ali vrlo uspješni pokušaj sveobuhvatnog i anotiranog prikaza Lalangovih tiskanih djela, pa je i ovdje cjelokupni prikaz preuzet s anotacijama bez ikakvih izmjena. Taj prikaz obuhvaća sljedeće naslove:

1.2.1. *Dissertatio inauguralis anatomica neurologiam sistens. - Viennae: Literis Kirchbergianis, 1700. - 43. str.*, koja predstavlja kratki prikaz anatomije perifernog nervnog sustava.

1.2.2. *Medicina ruralis illiti Vrachtva ladanyszka za potrebochu musev y sziromakov horvatczkoga orszaga y okolu nyega blisnesseh meszt. Vu Varasdinu: Stampana po Ivanu Thomassu plem. od Trattnern, 1776. - 8 + 373 str.*

To je prva izvorna stručna medicinska knjiga koju je napisao liječnik, a koja je tiskana na hrvatskom jeziku. Sadrži praktične upute za seljake o sprečavanju i liječenju bolesti. L. je to djelo sastavio na latinskom jeziku, a zatim ga je preveo na hrvatski uz pomoć franjevca Edmunda Platušića.

1.2.3. *Brevis institutio de re obstetritia illiti kratek navuk od mestrie pupkorezne za potrebochu muskeh y sziromaskeh ladanszkeh sen horvatczkoga orszaga y okolo nyega blisnesseh sztrankih. Vu Zagrebu: Stanpan po Ivanu Thomassu plem. od Trattnern, 1777. - 211 str. - 2. izd.: 1801. - Vu Zagrebu: Pritizkano z szlovami Novoszeldkemi, 1801. - 8 + 135 str.*

Taj naslov sadrži praktične upute o primaljstvu za siromašne hrvatske seljakinje. Nastavak je knjige *Vrachtva ladanyszka*. Izvorni latinski rukopis preveo je na hrvatski jezik franjevac Eugen Klimpacher (Varaždin, 1758.-1817.).

1.2.4. *Tractatus de aquis medicatis regnorum Croatiae et Slavoniae etc. etc. illiti izpiszavanye vrachtvenih vod horvatczkoga y slavonzkoga orszaga y od nachina nye vsivati za potrebochu lyudih. Vu Zagrebu: Stampana po Ivanu Thomassu plem od Trattnern, 1779. - 116 str.*

To je prvi opis hrvatskih ljekovitih vrela i najstarije balneološko djelo na našem jeziku. I njega je preveo s latinskog izvornika na hrvatski fra Eugen Klimpacher.

1.2.5. *A magyarorszagi orvosvizeköl es a betegsegekben azokkal valo elesnek szabott modjairol. A szegenyeknek kedvekert. Nagy-Karoly, nyom. A. Karplyi betüivel J. Kleman alta, 1783. - 20 + 170 str.*

Peto je djelo Lalangue, kako vidimo, publicirao na mađarskom, a ustvari je prošireni prijevod traktata o ljekovitim vrelima. Opisani su ne samo hrvatski, nego i mađarski ljekoviti izvori.

1.2.6. *Nachin jabuke zemelyzke szaditi y nye na haszen obernuti za volyu polyakov horvatczkoga orszaga ochituvan. - Vu Zagrebu: Pritizkan pri Josefu Karolu Kotsche, 1788. - 16 str.*

To je promidžbena knjižica o sađenju krumpira. L. je na taj način želio poboljšati prehranu, a time i zdravstveno stanje hrvatskih seljaka. Knjižicu je napisao na hrvatskom jeziku bez pomoći prevoditelja.

2. Lalangueova djela u tiskanim katalogima

U ovu skupinu uvršteni su *Katalog rukopisa NSK* autora Šime Jurića iz 1991. i *Elektronički katalog NSK* iz 1998.

2.1. U *Katalogu rukopisa Nacionalne i sveučilišne knjižnice*

Š. Jurića navedeni su sljedeći Lalangueovi rukopisi:

2.1.1. *Medicinae 2. tomus.* - Str. 65, br. 145; R 3146 (SM.33. E.4) - *Bilježnica s liječničkim zapisima, čiji listovi (a) 2-160 sadrže Bilješke o različitim internim bolestima, a (b) 219-265 recepte za liječenje različitih bolesti.*

2.1.2. *Bolesnički dnevnik s receptima (1796.-1799.)*, drugi je sačuvani Lalangueov rukopis. Sadrži abecedni popis bolesnika uz naznaku na kom se listu nalazi opis liječenja i različite bilješke.

2.2. *Elektronički katalog NSK* nalazi se na elektroničkoj adresi <http://www.nsk.hr/datoteke/CroList>.

Preko elektroničkog *online kataloga* Sveučilišne knjižnice dostupni su bibliografski podaci samo sljedećih triju Lalangueovih djela:

2.2.1. *De aquis Hungariae medicatis...*

2.2.2. *Dissertatio inauguralis anatomica neurologiam sistens...*

2.2.3. *Medicina ruralis illiti Vrachstva ladanyszka...*

3. Lalangueova djela i radovi koji do sada nisu uvršteni u bibliografije ili kataloge

U ovu skupinu spadaju:

3.1. *Vračitelj betegujuće živine (1772.)*

O tom naslovu ne može se iznijeti ništa drugo doli to da ga kao Lalangueovo djelo navodi samo Josip Matasović (1924.)¹. Taj njegov navod do sada ni jedan drugi autor nije ni osporio ni potvrdio. U ovoj se bibliografiji, dakle, taj podatak navodi kao svojevrsni izazov istraživačima da ga potvrde ili ospore.

3.2. *Remedia contra varios morbos domestica (1784.)*

I to se Lalangueovo djelo navodi samo jednom i to u referatu Drage Mušića u članku *O franjevačkoj biblioteci u Novom Mestu* (1939).² Mušić u tom izlaganju donosi latinski tekst iz autografa C. Weibla, *Scriptores ex ordine S. Pat. Francisci...*, u kojem se govoreći o Fr. Eugeniusu Klimpacheru spominje i Lalangueovo djelo pod gornjim naslovom.

3.3. *Nagovorni List IVANA LALANGVE, Vrachitela, Navuka pupkorezkoga Mestra, y Szlavne Varmegyie Varasdinske Narave Zvedavcza dan K-Vszem Varasdinzke Varmegyie priszesnem Pupkorezkam. Vu Zagrebu: Pritizkana Pai Plemenitomu Iv. Thom. od Trattner Czeszarzko-Kralyevzkoga dvora Knigo-Pritizkavczu, Tergovczu, 1785.*

Tu Lalangueovu tiskovinu od 11 str. otkrila je i o njoj objavila prve podatke autorica Puškadija Ribkin T. 1998.,³ ali se ubrzo nakon nje njome temeljito pozabavio i Alojz Jembrih u nekoliko svojih priloga u različitim publikacijama.

3.4. *Relatio de re medica pro anno 1785. - Ioannes Baptista Lalangue, Inclyti Comitatus Varadinensis phisicus.* - Datum Varadini, 1-ma ianuarii 1786.

Lalangueovo izvješće Varaždinskoj županiji o vremenskim prilikama, kretanju bolesti i njihovom liječenju tijekom 1785. godine. Latinski izvorni tekst tog rada objavili su Barbarić, J. i Šojat, V. pod skupnim naslovom: *Zdravstveni izvještaji županijskih fizika Križevačke, Varaždinske, Virovitičke i Zagrebačke županije za 1785. godinu*, u: *Rasprave i građa za povijest znanosti: Knjiga 5: Razred za medicinske znanosti: Svezak 1.* - Zagreb: JAZU, 1989. - Str. 253-279

3.5. *Medizinische Relation für das Jahr 1786*

Taj je Lalangueov rad u prijevodu još 1939. objavio doduše L. Pihler, ali pod općim naslovom *Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu*, pa je sam *Medizinische Relation* zapravo ostao skriven.⁴ Rad je zapravo Lalangueov izvještaj Poglavarstvu grada Varaždina o vremenskim prilikama tijekom 1786. i to po danima i mjesecima. U izvještaju ukazuje na razne bolesti, posebice na „vatrene i žučljive“ groznice, upale i kataralne pojave, koje su bile uvjetovane i prouzročene lošim vremenskim prilikama. *Medizinische Relation* spada u Lalangueove radove čijem značenju do sada još uvijek nije posvećena dovoljna pozornost.

3.6. *Instruction für eine Stadt-Hebamme (1787.)*

I to je Lalangueovo djelo ostalo dugo vremena „skriveno“ pod gore spomenutim Pihlerovim općim naslovom. Već sam naslov *Naputak za gradsku primalju* govori o njegovom sadržaju koji je iznesen u 15 točaka i kojem je na kraju dodana prisega za primalje.⁵ Premda je naputak već u nekoliko članaka obrađen, trebalo bi ga još s više stajališta rasvijetliti i odrediti njegovo pravo mjesto u povijesti razvitka hrvatskog primaljstva.

B. Pregled radova o Lalangueovom životu i radu

Bibliografski pregled radova o Lalangueovom životu i radu obuhvaća popis šezdesetak dokumenata, bibliografskih jedinica - članaka i prikaza, objavljenih pretežno u stručnoj literaturi tijekom 20. stoljeća (1904.-1999.). Uz članke iz stručne literature u pregled su uvršteni i napisi iz drugih tiskovina ukoliko se u njima iznose relevantni podatci o Lalangueu i njegovom radu. Bibliografskim su pregledom obuhvaćeni sljedeći autori i njihovi radovi:

1. Barle, Janko

1.1. Nekoliko povjestnih crtica o Varaždinskim Toplicama. *Liečnički viestnik* 1904;(10-11):322-328; 364-374

2. Bojničić, Ivo

2.1. Johann Graf Drašković von Trakošćan. U: Die Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“ in Zagreb. Zagreb: Im Selbstverlage der Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“, 1917. - Str. 13-16

2.2. Stefan Graf Niczky. U: Die Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“ in Zagreb. Zagreb: Im Selbstverlage der Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“, 1917. - Str. 13

2.3. Die Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“ in Zagreb. Zagreb: Im Selbstverlage der Freimaurerloge „Ljubav bližnjega“, 1917. - Str. 9-119

3. Thaller, Lujo

3.1. Francuz otac hrvatske medicinske književnosti: Ivan Krstitelj Lalangue 1743.-1799. *Jugoslavenska njiva* 1924;(11 i 12):368-370

3.2. Ivan Krstitelj Lalangue. U: Povijest medicine u Hrvatskoj i Slavoniji od godine 1770.-1850. Karlovac: Dionička štamparija d.d., 1927. - Str. 37-42

3.3. Jean Baptiste Lalangue. *Wiener Medizinische Wochenschrift* 1928;(50):1585-1588

3.4. Od vrača i čarobnjaka do modernog liječnika: Povijest borbe protiv bolesti i smrti. Zagreb: Minerva, 1938. - Str. 365 (261-262)

4. Matasović, Josip

4.1. Pabirci o staromu zdravstvu. - Posebni otisak iz "Narodne starine", Zagreb, 1924. - Str. 3-21

5. Mušič, Drago

5.1. O Franjevačkoj biblioteci u Novom Mjestu: (Eugen Klimpacher: Remedia contra varios morbos domestica).

Liječnički vjesnik 1939;61(8):448-449

6. Pibler, Lujo

6.1. Medizinische Relation für das Jahr 1786.: 1: (Prijevod). U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. U: Rad skupština i sekcija Zbora liječnika: Zapisnik ekskurzije Sekcije za povijest medicine u Zboru liječnika i Zagrebačkog ogranka društva "Hipokrat" učinjene u Varaždinu dne 14.V.1939. - *Liječnički vjesnik* 1939;61(8):451-454

6.2. Instruction für eine Stadt Hebamme: 2: (Tekst na njemačkom) U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. U: Rad skupština i sekcija Zbora liječnika: Zapisnik ekskurzije Sekcije za povijest medicine u Zboru liječnika i Zagrebačkog ogranka društva „Hipokrat“ učinjene u Varaždinu dne 14.V.1939. - *Liječnički vjesnik* 1939;61(8):454

6.3. (O metodama liječenja: Puštanje krvi: Kirurg

Tuškarić): 3: U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. U: Rad skupština i sekcija Zbora liječnika: Zapisnik ekskurzije Sekcije za povijest medicine u Zboru liječnika i Zagrebačkog ogranka društva „Hipokrat“ učinjene u Varaždinu dne 14.V.1939. - *Liječnički vjesnik* 1939;61(8):454-455

6.4. (Kirurg, eksjezuita, Josip Ludvig: Kirurg Johann

Bolzer: Lalangueov „Remedia contra varios morbos domestica“ u Novom Mestu): 4: U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. U: Rad skupština i sekcija Zbora liječnika: Zapisnik ekskurzije Sekcije za povijest medicine u Zboru liječnika i Zagrebačkog ogranka društva „Hipokrat“ učinjene u Varaždinu dne 14.V.1939. - *Liječnički vjesnik* 1939;61(8):455-456

7. Bazala, Vladimir

7.1. Kada i zašto je uvedeno klorno vapno u svrhu dezinfekcije i tko ga je uveo: Varaždin 1.11.1830: Johann Halter, Apotheker. *Liječnički vjesnik* 1939;59(8):450-451

7.2. Balneologie in Kroatien und ihr Schrifttum.
Zeitschrift für angewandte Bäder und Klimaheilkunde, Stuttgart 1958;5:522-535

8. *Brlić, A.E.*

8.1. Nekoliko podataka iz života Ivana Krstitelja Lalanguea. *Liječnički vjesnik* 1949;71(7-8)

9. *Grmek, Dražen Mirko*

9.1. Jean-Baptiste Lalangue. Ein Luxemburger Begründer der medizinischen Literatur in kroatischer Sprache. Luxemburg, 1952.

9.2. Uvod. U: Hrvatska medicinska bibliografija: Dio I.: Knjige: Sv.I.: 1470.-1875. Zagreb, 1955. - Str.9-25

9.3. Lalangue, Jean-Baptiste: (Popis tiskanih djela pod brojem 348, 349, 350, 351, 352 i 353 uz osnovne podatke o njihovom sadržaju). U: Hrvatska medicinska bibliografija: Dio I: Knjige: Sv. I: 1470.-1875. Zagreb, 1955.- Str. 93-94

9.4. Prvijenac hrvatske medicinske književnosti. Zagreb, 1957.

9.5. O meštiriji pupkoreznoj: Biblioteka K.P.D.H.Z.

“Matija Gubec” u Zagrebu: Svezak 5. Zagreb: Kulturno- prosvjetno društvo Hrvatskih Zagoraca “Matija Gubec”, 1958.

9.6. O meštiriji pupkoreznoj. U: Zagorski kalendar 1959. Zagreb: Kulturno-prosvjetno društvo hrvatskih Zagoraca „Matija Gubec“ u Zagrebu, 1959: 109-127. (Primjedba: Tekst je identičan s onim pod brojem 9.5).

9.7. Lalangue, Ivan Krstitelj. U: Medicinska enciklopedija. Zagreb: JAZU, 1962. - Knjiga 6, str. 311

9.8. Biobibliografska vrela: 307-309: (I.K. Lalangue)

Wurzbach, C.v. Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich: Bd. I-IX. Wien, 1856.-1891. U: Hrvatska medicinska bibliografija: Dio I: Knjige: Sv. II: 1876.-1918. Zagreb, 1970.

10. *Chloupek, Drago*

10.1. Socijalnomedicinski pokušaji naših liječnika u 18. stoljeću. *Zdravstvene novine* 1953;6(18):181-183

11. *Metzger, M.*

11.1. Lalangue o našim kupalištima. *Farmaceutski glasnik* 1955;11(7-8):345-349

12. *Prpić, Tomislav*

12.1. Rječnik starokajkavskog medicinskog nazivlja. *Kaj* 1974;7(11):65-88

13. *Piasek, Gustav*

13.1. Ivan Krstitelj Lalangue. *Acta medicorum* 1975; 1(1):79-85

13.2. 200. godišnjica prve medicinske stručne knjige na hrvatskom jeziku. *Zdravstveni vjesnik: Glasilo radnika medicinskog centra Varaždin* 1976;1(4):7 i 1976;1(5):7

13.3. Djelatnost nekih varaždinskih liječnika oko zbrinjavanja radnika u prošlosti. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 1977;28(4):361-365

13.4. Doprinos varaždinskih liječnika medicinskoj publicistici do osnutka “Liječničkog vjesnika”. *Liječnički vjesnik* 1977;99(9):579-580

13.5. Zdravstvo Varaždina proteklih 800 godina. HAZU; Radovi zavoda za znanstveni rad u Varaždinu 1994;6-7:213-272

13.6. Primalje i primaljstvo Varaždina u drugoj polovici 18. i u 19. stoljeću. *Varaždinski godišnjak Ogranka Matice hrvatske Varaždin* 1994;1(1):131-135

13.7. Poznati Varaždinci: I.K. Lalangue. *Varaždinske vijesti* 1995;2625 od 3. svibnja 1995.

13.8. Zdravstvo Varaždina do konca 19. stoljeća: Varaždin: HAZU: Zavod za znanstveni rad Varaždin; Posebna izdanja knjiga 7, 1996.:49-56. (Dr. Ivan Krstitelj Lalangue 49-56).

13.9. Djelovanje varaždinskih liječnika na prijelomu 18. u 19. stoljeće. *Medicus* 1996;5(1):85-90

13.10. *Piasek G, Piasek M.* Zapažanja o utjecaju rada na ljudsko zdravlje u djelu I.K. Lalanguea. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 1997;48(3):335-343

14. *Belicza, Biserka*

14.1. Mjesto i uloga J.B. Lalanguea u razvoju zdravstvenog prosvjećivanja i hrvatske medicinske terminologije na području sjeverne Hrvatske u 18. stoljeću. *Liječnički vjesnik* 1976;98(8):211-215

15. *Dugački, Vladimir*

15.1. Dvostruki jubilej porodništva u SR Hrvatskoj. *Jugoslavenska ginekologija i opstetricija* 1976;16:426-431

16. *Hajduk, Stjepan*

16.1. *Za hasen mužev i siromakov horvackoga orsaga:* Uz dvijestotu obljetnicu došašća doktora Lalanguea u Varaždin.

Godišnjak Gradskog muzeja Varaždin 1981;6:55-61

16.2. Od J.B. Lalanguea - novo doba za Toplice (Str. 33-35). U: Hajduk S., Luetić A. Povijest naselja i razvoj balneološko-medicinske djelatnosti u Varaždinskim Toplicama. *Varaždinske Toplice: Zavičajni muzej; Podravka-Belupo*, 1981. - Str. 87

16.3. Ivan Krstitelj Lalangue. *Kaj* 1993;26(5-6)

16.4. Doprinos Zavičajnog muzeja Varaždinske Toplice popularizaciji J.B. Lalanguea. *Muzejski vjesnik* 1994;17:79-81

17. *Barbarić, J.; Šojat V.*

17.1. Zdravstveni izvještaji županijskih fizika Križevačke, Varaždinske, Virovitičke i Zagrebačke županije za 1785. godinu. U: Kesić B., Belicza B., ur. *Rasprave i građa za povijest znanosti: Knjiga 5: Razred za medicinske znanosti: Svezak 1.* Zagreb: JAZU, 1989.

18. *Budak, Vera, ur.*

18.1. Izobrazba kao zakonska obveza: Upute za gradske primalje: Prvi primaljski tečajevi i udžbenici (Str. 22-27): U: 120 godina škole za primalje u Zagrebu. Zagreb: Gandalf d.o.o., 1997. - Str. 136

19. *Gostl, Igor*

19.1. Rječnik lijekova u djelu Ivana Krstitelja Lalanguea: *Medicina ruralis. Farmaceutski glasnik* 1997; 53(6):183-196

20. *Puškadija Ribkin, Tatjana*

20.1. Neke nepoznato-poznate starokajkavske knjižice: (... „Nagovorni list“ I.K. Lalanguea od 10. prosinca 1785.) *Kaj* 1998;31(1):27-35

21. *Jembrih, Alojz*

21.1. Hrvatskokajkavski književni krug i prva tiskara u Varaždinu u 16. stoljeću. *Encyclopaedia moderna* 1998;18(48):63-74. (I.K. Lalangue str. 69-72).

21.2. Prvo hrvatsko medicinsko djelo: Ususret 200. obljetnici smrti Ivana Krstitelja Lalanguea (1743.-1799.)... (Lalangueov autograf od 10. prosinca 1785. Varaždinskoj varoškoj općini; Knjižica “Nagovorni list I.K. Lalanguea”). *Varaždinski glasnik* 1998;9(72)20-21

21.3. Ivan Krstitelj Lalangue (1743.-1799.) u službi zdravstva horvatskoga orsaga u 18. stoljeću. *Gazophylacium* 1999;4(1-2):74-85

22. *Fatović-Ferenčić, S.*

22.1. Medicinsko prosvjetiteljstvo. U: Izložba *Znanost u Hrvata*: Novi vijek: 18. stoljeće. [Http://jagor.srce.hr/zuh/izbor.htm](http://jagor.srce.hr/zuh/izbor.htm)

23. *Spirić, Erika*

23.1. Povijesni razvoj primaljstva na području Varaždinske županije. U: Zbornik radova: 23. simpozij medicinskih sestara primaljskog smjera Hrvatske: III. međudržavni simpozij. Sisak 13.-15. svibnja 1999. Sisak: Hrvatska udruga medicinskih sestara primaljskog smjera, Podružnica Sisak, 1999. - Str. 14-17

24. *Švaljug, Deana*

24.1. *Kratek navuk od meštrie pupkorezne*. U: Zbornik radova: 23. simpozij medicinskih sestara primaljskog smjera Hrvatske: III. međudržavni simpozij. Sisak 13.-15. svibnja 1999. Sisak: Hrvatska udruga medicinskih sestara primaljskog smjera, Podružnica Sisak, 1999. - Str. 18-21

SAŽETAK

U radu su predstavljene subjektivna i objektivna *autorska bibliografija* Ivana Krstitelja Lalanguea. *Subjektivna* obuhvaća pregled Lalangueovih tiskanih djela i rukopisa, a *objektivna* donosi prikaz radova o Lalangueovom životu i radu. Prvi prikaz četiriju tiskanih Lalangueovih djela uvrstio je u svoju *Bibliografiju hrvatsku već I.* Kukuljević (1860.), a iscrpni pregled s anotacijama objavio je M.D. Grmek (1955.) u svojoj *Hrvatskoj medicinskoj bibliografiji*. Autor dosadašnjim pregledima Lalangueovih autorskih djela u svom radu dodaje naslove iz *Kataloga rukopisa* Š. Jurića (1991.) i radove koji do sada nisu uvršteni u bibliografije ili kataloge.

Objektivnom bibliografijom, pregledom radova o Lalangueovom životu i radu, obuhvaćeno je pedesetak dokumenata - članaka i prikaza, a zastupljeni su sljedeći autori: *Barle, J. (1904.)*; *Bojničić, I. (1917; 3 priloga)*; *Thaller, L. (1924., 1927., 1928. i 1938.)*; *Matasović, J. (1924.)*; *Mušić, D. (1939.)*, *Pibler, L. (1939; 4 priloga)*; *Bazala, V. (1939., 1958.)*; *Čepulić, V. (1942.)*; *Brlić, A.E. (1949.)*; *Grmek, D.M. (1952., 1955., 1957., 1958., 1959., 1962., 1970.)*; *Chloupek, D. (1953.)*; *Metzger, M. (1955.)*; *Piasek, G. (1975., 1976., 1977., 1994., 1995., 1996., 1997.)*; *Belicza, B. (1976.)*; *Dugački, V. (1976.)*; *Hajduk, S. (1981., 1993.)*; *Barbarić, J.; Šojat, V. (1989.)*; *Gostl, I. (1997.)*; *Budak, V. ur. (1997.)*; *Puškadija Ribkin, T. (1998.)*; *Jembrih, A. (1998., 1998.)*, *Fatović-Ferenčić S. (1998.)*; *Spirić E. (1999.)*; *Švaljug D. (1999.)*.

ZUSAMMENFASSUNG

In der Arbeit ist die subjektive und objektive Bibliographie des bekannten Mediziners J.B. Lalangue dargestellt. Die subjektive Bibliographie umfaßt die gedruckten und nichtgedruckten Werke von J.B. Lalangue, und die objektive enthält die Arbeiten über Lalangues Leben und Schaffen. Vier gedruckte Lalangues Werke hat schon I. Kukuljević (1860) in seiner *Kroatischen Bibliographie* und M.D. Grmek (1955) in seiner annotierten *Kroatischen medizinischen Bibliographie* veröffentlicht. Der Autor des Artikels nimmt auf in sein Verzeichnis noch die Titel aus dem S. Jurics Handschriftenkatalog (1991) und die Arbeiten, die bis jetzt in die Kataloge oder Bibliographien noch nicht aufgenommen wurden.

Die objektive Bibliographie, das Verzeichnis der Arbeiten über Lalangues Leben und Schaffen, umfaßt etwa fünfzig Dokumente, Artikel und Darstellungen, und zwar folgender Autoren: *Barle, J. (1904)*; *Bojničić, I. (1917; 3 Beiträge)*; *Thaller, L. (1924, 1927, 1928 und 1938)*; *Matasović, J. (1924)*; *Pibler, L. (1939; 4 Beiträge)*; *Mušić, D. (1939)*; *Bazala, V. (1939 und 1958)*; *Čepulić, V. (1942)*; *Brlić, A.E. (1949)*; *Grmek, D.M. (1952, 1955, 1957, 1958, 1959, 1962 und 1970)*; *Chloupek, D. (1953)*; *Metzger, M. (1955)*; *Piasek, G. (1975, 1976, 1977, 1994, 1995, 1996, und 1997)*; *Belicza, B. (1976)*; *Dugački, V. (1976)*; *Hajduk, S. (1981; 2 Beiträge und 1993)*; *Barbarić, J.; Šojat, V. (1989)*; *Gostl, I. (1997)*; *Budak, V. ur. (1997)*; *Puškadija Ribkin, T. (1998)*; *Jembrih, A. (1998; 2 Beiträge)*, *Fatović-Ferenčić S. (1998)*; *Spirić E. (1999)* und *Švaljug D. (1999)*.

BILJEŠKE

* Vid Lončarić, Opća bolnica Varaždin, Knjižnica, I. Meštovića b.b., 42000 Varaždin; e-mail: obv-biblioteka@vz.htnet.hr

¹ Matasović J. Pabirci o staromu zdravstvu: Posebni otisak iz „Narodne starine“. Zagreb, 1924. - Str. 1-21

² Mušić D. O franjevačkoj biblioteci u Novom Mestu: (Eugen Klimpacher: Remedia contra varios morbos domestica). Liječnički vjesnik 1939;61(8):448-449

³ Puškadija Ribkin T. Neke nepoznato-poznate starokajkavske knjižice. KAJ 1998; 31(1):27-35

⁴ Pihler L. Medizinische Relation für das Jahr 1786.: 1: (Prijevod). U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. Liječnički vjesnik 1939;61(8):451-2

⁵ Pihler L. Instruction für eine Stadt-Hebamme: 2. U: Podaci o zdravstvu staroga Varaždina koji se nalaze u gradskom arhivu. Liječnički vjesnik 1939; 61(8):454

Primljeno: 2000-5-12